

ET LANGT SKRITT FRAMOVER?

I denne våte mørketida bør vi prøve å stoppe opp litt og forsøke å samle trådene. Stavanger Museum har passert 115 år og står overfor utfordringer som aldri før. I 1993 blir institusjonen trolig omdannet til stiftelse og eierforeningen omgjort til venneforening. Om to og et halvt år skal vi være med å gjennomføre et av de største internasjonale kulturarrangement noensinne i dette landet: ICOM's verdenskonferanse. Innen kort tid venter vi at vertskommunen og fylkeskommunen vil si ja eller nei til våre planer om å løfte museet opp til å bli et rimelig bra utstillingsvindu for lokalt og nasjonalt kulturvern i 1995.

Gjennom året som har gått har vi svart på utfordringene, skapt forventningene, formulert målsettingene, detaljregnet på kostnadene og ikke minst: skrevet

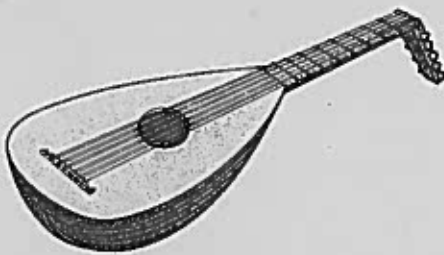
søknadane. Vi har fått disponere et meget bra magasinbygg og lagt grunnlaget for forsvarlig vern av de uerstattelige verdiene Stavanger Museum forvalter. Endelig kan vi også få mulighet til å innrede tjenlige arbeidsplasser for vårt tekniske personale. Men det er de folkevalgte som avgjør veivalget videre.

Forhåpentligvis er dette siste gang museets direktør oppsummerer et svært aktivt arbeidsår på denne måten: "For ett år tilbake sto vi på kanten av stupet, - siden da har vi tatt et langt skritt framover!"

God jul og godt nytt år til alle venner av Stavanger Museum!

Harald Hamre

Ledaalkonsertene i fare

De tre siste årene har Stavanger Museum arrangert konserter i festsalen på Ledaal. Her har både studenter fra Rogaland Musikkonservatorium og profesjonelle utøvere fått presentere sin musikk i omgivelser som mangler sidestykke i vår del av landet.

Ved å kombinere ulike former for kulturell formidling får man som regel et resultat som overgår det man kan oppnå ved å presentere dem hver for seg. Så også med kulturhistorisk og musikalsk formidling. Musikken skaper en direkte og levende opplevelse av den tid og det miljø som

herregården representerer. Samtidig gir bygningen og anlegget som en helhet en ramme rundt musikken som setter den inn i et perspektiv og gir musikkopplevelsen et dypere innhold.

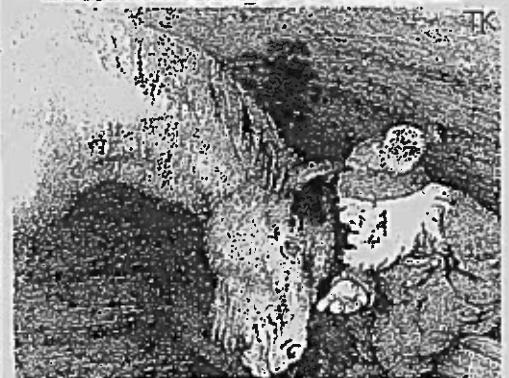
Ledaalkonsertene var i ferd med å bli en tradisjon. De hadde fått sitt trofaste publikum og var samtidig et tilbud til tilreisende i mai og juni. Med en setekapasitet på 60 har enkelte av konsertene bært besøk av mer enn det dobbelte. Likevel står de nå i fare for å opphøre.

Bakgrunnen for denne situasjonen er at kommunen ikke ønsker å støtte tiltaket. Samtidig har det heller ikke vært mulig å finne en sponsor for konsertene - dette selvom en sponsor loves direkte gjentelser.

Burde ikke et slikt positivt tiltak i byens kongeblig fortjene en bedre skjebne?

Ove Magnus Bore

JUL PÅ BREIDABLIKK OG LEDAAL

- *Juleforestillingen "Hei hå nå er det jul igjen!"
- *Opplesing av julefortellinger *Vi lager julepynt
- *Bli fotografert sammen med nissen *Nisseverksted
- *Støping av julelys *Tur med hest og kjerre
- *Gang rundt juletre *Juleprat/servering
- *Husflidutstilling/salg

SØNDAG 13. DESEMBER KL.11-16

BREIDABLIKK OG LEDAAL, BIGANESVEIEN 40/43

Stavanger Museum

"ESTLAND UNDER STALIN"

Estland under Stalin var et Estland preget av okkupasjon, arrestasjoner, henrettelser og deportasjoner. Nøyaktig hvor mange mennesker Stalin fikk tatt livet av før han døde i 1953, vil knapt noen gang bli kjent. En utstilling som vises på Stavanger Museum i februar, forteller sterkt og usminket om den katastrofen dette var.

I 1989 kunne estlenderne for første gang minnes Stalins første massedeportasjoner i 1941. Dette ble markert på forskjellige måter. Estlands historiske museum viste en utstilling om de siste 50 årene av Estlands historie.

Det er denne utstillingen som nå presenteres i en redigert versjon, bearbeidet for Skandinavia. Utstillingen inneholder tekst, bilder, dokumenter, brev og gjenstander. Vi får se eksempler på det sovjetiske propagandaapparatet i form av plakater og en av de få bystene av Stalin som kom helskinnet fra selvstendighetsporsessen i Baltikum.

Utstillingen er delt i to. Den ene delen omhandler begivenhetene som førte til okkupasjon og deportasjon av etter hvert titusener av mennesker til arbeidsleire og kollektivbruk i Sibir. Utstillingen inneholder kopi av den berømte Molotov-Ribbentrop-pakten og dokumenter om og øyenvitne-

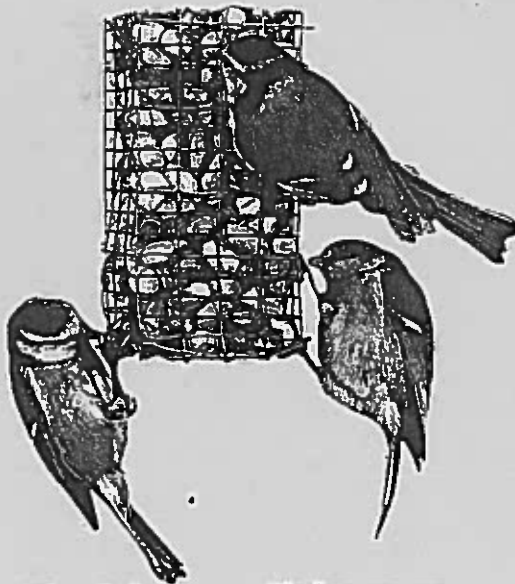
skildringer og fotografier av okkupasjon, massebord og kulturødeleggelse.

Andre del av utstillingen omhandler de deportertes liv og i mange tilfeller død i Sibir. Et fyldig materiale gir innblikk både i enkeltskjebner og omfanget av Sovjets forsøk på å russifisere Estland. Fra brev skrevet av deporterte barn, til pyntegjenstandgjenstander laget i de beryktede leirene i Sibir, forteller utstillingen om et folk som ble flere hundre tusen mennesker færre i løpet av Stalins regime.

Med sitt spennende og aktuelle innhold er utstillingen særlig godt egnet til bruk i undervisning i historie og samfunnsfag. Men den vil også være interessant for pulikum generelt. Det er Museumstjenesten for Sør-Trøndelag som har bearbeidet utstillingen for visning i Norge. I Stavanger vises den i samarbeid med Fylkeskultursjefen i Rogaland.

Randi Skotheim

VINTERFORING AV FUGLER

Vinterforing av småfugler er en aktivitet som er svært utbredt og gir mange interessante opplevelser for gammel som ung. Spesielt ved juletider er det tradisjon å sette ut kornnek og annen mat. Mange forer også regelmessig gjennom hele vinteren. På kalde vinterdager er det trivelig å kunne sitte i en god og varm stue og studere en livlig aktivitet i

hagen eller på verandaen.

Dersom en ikke har spesielt god innsikt i fugleforing, slik at en ikke forer på en måte som kan lokke typiske trekkfugler til å overvintre, bør en ikke starte vinterforingen før etter trekkseongen. Foringen bør derfor ikke starte før i november/desember. Etter den tid bør en sørge for regelmessig næringstilgang gjennom den hardeste vinterperioden, gjerne fram til slutten av mars.

Foringsplassen bør være plassert i nærheten av skjul (busker etc.), slik at fuglene unnslipper overraskelsesangrep av rovfugler/katter.

Frøautomatene er gode å ha ved foring av frøspisende arter. De er beholdere hvor frøene drysser fram fra hull i nedkanten etter hvert som fuglene spiser. Automatene kan gi regelmessig mattilgang selv om vi ikke har tid til å legge ut mat hver dag. Dessuten er automatene den renligste foringsmåten.

Det viktigste å merke seg når det gjelder den maten som vi gir fuglene er at en unngår sterkt krydret eller saltet mat. Ellers kan man prøve seg fram med forskjellige matsorter, f.eks. middagsrester, kokte poteter osv. Årstid og sted kan være av betydning for om maten blir spist. Derfor bør en ikke gi opp etter første forsøk. På museet får en kjøpt solsikkefrø og pianøtter i åpningstidene for utstillingene i Musegaten 16. Dette er populære matsorter for svært mange småfuglarter, så ved neste museumsbesøk er det muligheter for å sikre et godt trekkplaster til foringsplassen!

Spekk og talg er særlig godt vinterfor for spetter, trekryper, meiser og stær. Brød og kakesmuler liker de fleste gjestene på fuglebrettet, men bl.a. er blåmeis, svartmeis og stær spesielt glad i denne maten. Epler og pærer, gjerne halvratne, er god mat til troster og sidensvans.

Kolbjørn Skipnes

JULEHERMETIKK

En årvisst tradisjon innenfor hermetikkindustrien var de fargerike juleskrinene fylt med et variert utvalg av hermetikk. Disse var en kjærkommen gaveartikkel som var vanlig helt opp i 1960-årene.

Spesielt de store fabrikkene la ned mye arbeid i å utforme blikkskrinene og fornye design fra år til år. Særlig før andre verdenskrig holdt skrinene en høy kvalitet. Slike skrin er det i dag en betydelig samleinteresse for.

Norsk Hermetikkmuseum har tatt opp igjen tradisjonen med juleskrin, men fordi kostnadene med å lage blikkskrin var så store, valgte museet istedet å lage "hermetikkasser" i tre. I samarbeid med Stavanger Museums snekkere ble de første prototypene utformet og lagt ut for salg i sommer.

Salget så langt tyder på at vi har funnet et produkt som både private og

firma er interesserte i. Vi har derfor valgt å gå et steg videre i forbindelse med julen og produserte et begrenset antall "julehermetikk" med kopi av en gammel etikett fra 1911. Denne etiketten er det også laget postkort av.

Iddiskalenderen 1993 er også i rute, i år i en utvidet utgave med seks kalenderark og presentasjon av følgende firma: Stavanger Preserving Co., Johs. Conradsen a/s, Brødrene Osmundsen, Buøen Packing & Co., C. Houge Thiis og Holmen Preserving & Co. a/s. Takket være stor dugnadsinnsats har det vært mulig å beholde den gamle prisen, kr.50,- pr. kalender.

Årets iddiskalender burde derfor ha alle muligheter til å bli en populær julegave også i år.

Julehermetikken, iddiskalenderen og Hermetikkmuseets andre produkter kan bestilles over tlf. 04 - 53 49 89.

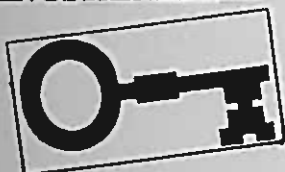

IDDISKALENDEREN 1993

God Jull!

John Gunnar Johnsen

SAMARBEID OM KONSERVERINGSTJENESTER

Etter initiativ fra fylkeskultursjefen ble det i september lagt fram et forslag om organisert samarbeid mellom museene i Rogaland når det gjelder teknisk konservering. Et utvalg bestående av direktør Odmund Møllerop (AmS), museumsstyrer Målfrid Snørteland (Jærmuseet) og direktør Harald Hamre (Stavanger Museum) har foreslått at det etableres en egen stiftelse til å ivareta kompetanse og innsatsbehov på dette området.

De fleste museumssamlingene i fylket har et skrikende behov for teknisk konservering og vedlikehold. Og etter som det er urealistisk å forvente at hver institusjon skal kunne bygge opp full kompetanse og tjenlige atelierer, er dette et felt som egner seg svært godt for fellestiltak.

Stavanger Museums direksjon har sluttet seg til forslaget og vi håper det kan få prinsipiell tilslutning i fylkeskommunen i løpet av vinteren. På kort sikt er målsettingen å kunne vise til konkrete resultater av et slikt samarbeid allerede i 1995, da hele ICOM kommer på besøk.

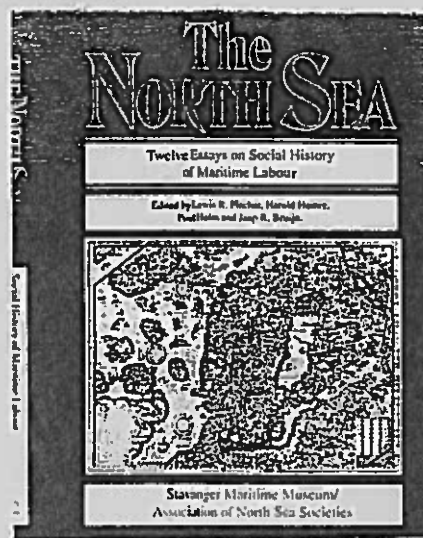
The North Sea. Twelve Essays on Social History of Maritime Labour"

Endelig er den utgitt, boka fra den internasjonale konferansen som Sjøfartsmuseet arrangerte på Sola for tre år tilbake. Av grunner som vi ikke har vært herre over har redigeringen tatt alt for lang tid, men nå er alle problemene nesten glemt.

De tolv artiklene er skrevet av internasjonalt anerkjente forskere innen maritim historie og etnologi. Temaene spenner fra 1600-tallet og fram til vårt århundre. Og rammen om alle bidragene er altså "vårt felles hav": Nordsjøen.

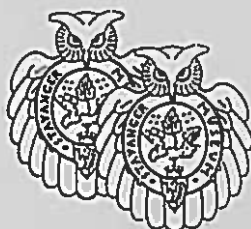
Boka er til salgs på Stavanger Museum for bare kr.150,-

Den perfekte julegave for alle historiereinteresserte!

**BYGGER DU MODELLBÅT?
Eller kjenner du noen som gjør det?**

24.januar er alle modellbåtbyggere i alle aldre velkomne til å sitte og bygge på Sjøfartsmuseet. "Modellbåtbygging" skal være tema for den første søndagen i Museumsstafetten 1993. Ta kontakt med Anne Berit Sæl, tlf. 04 52 60 35 for mer informasjon.

MUSEUMSSTAFETTEN 1993

Litt forkortet antyder vi litt om vårens aktiviteter. Mer kan komme til. Endringer kan bli foretatt. Kalenderen vil være klar ved årsskiftet.

JANUAR

- 24.Brannmuseet kl 11 - 12
 Omvisning i Brannmuseet
 Stavanger Sjøfartsmuseum kl 11 - 16
 Familiedag med mange aktiviteter.
 Bygging av modellbåter.
 31.Brannmuseet kl 11 - 12
 Omvisning i Brannmuseet.
 Arkeologisk Museum i Stavanger kl 12 - 15
 Barnas dag på Arkeologisk museum.

FEBRUAR

- 7.Rogaland Kunstmuseum
 "I Asbjørnsen og Moe's verden".
 Utstilling og eventyroppløsning.
 Norsk Hermetikkmuseum kl 11 - 16
 Aktivitetsdag. Stavangermesterskapet
 i mablis, åpen klasse, starter opp.
 14.Brannmuseet kl 11 - 12
 Omvisning i Brannmuseet.
 Misjonsmuseet kl 12 - 15
 Omvisning og orientering.
 21.Brannmuseet kl 11 - 12
 Omvisning i Brannmuseet.

Mandag 22. - t.o.m. torsdag 25.
VINTERFERIE-ÅPENT for barn og voksne
 i Musegt. 16 og på Sjøfartsmuseet.

- 28.Stavanger Museum kl 11 - 16
 Familiedag med mange aktiviteter.
 Bygging av fuglekasser.

MARS

7. Norsk Hermetikkmuseum kl 11 - 16
 Aktivitetsdag med røyking av brisling
 og bytting av iddisar.
 14.Vestlandske Skolemuseum kl 11 - 16
 Fra papyrus til skrivebøker. Konservator
 Ragnhild Ormøy forteller og demonstrerer.
 Aktiviteter for barn.
 21.Vegmuseet kl 12 - 16
 "Vegeter og vegbygging i Rogaland".
 Omvisning i Vegmuseet.
 Video. Aktiviteter for barn.
 28.Norsk Oljemuseum kl 12 - 15
 Åpent hus i museets lager. Veteraner fra
 bransjen orienterer om utstyr og modeller.
 Norsk Hermetikkmuseum kl 11 - 16
 Finalen i Stavangermesterskapet i mablis.

APRIL

- 25.Byvandring med familiearrangement
 på Breidablikk.

MAI

- 2.Aktivitetsdag i Gamle-Stavanger
 kl 11 - 16. Mange aktiviteter.
 9.Revtangen kl 11 - 16
 "Åpent hus" på Revtingen.
 Merking av fugl.
 23.Engøyholmen kl 11 - 16
 Åpen dag på kystkultursenteret.
 Veteranbåter. Familieaktiviteter.

JUNI

- 6.Busstur kl 12 - 16
 Busstur til utvalgte fornminner på
 Jæren. Guide: Arkeolog Olle Hemdorff.
 Norsk Hermetikkmuseum kl 11 - 16
 Aktivitetsdag med røyking av brisling
 og bytting av iddisar.
 13.Breidablikk kl 11 - 16
 Familiearrangement i samarbeid
 med utvandrersfestivalen.
 20.Norsk Grafisk Museum kl 12 - 16
 Aktivitetsdag. Demonstrasjon av
 gamle arbeidsteknikker og gammelt
 grafisk utstyr.
 27.Jernaldergarden kl 12 - 15
 Plantefarging. Orientering og
 demonstrasjoner.

Anne Berit Sæl

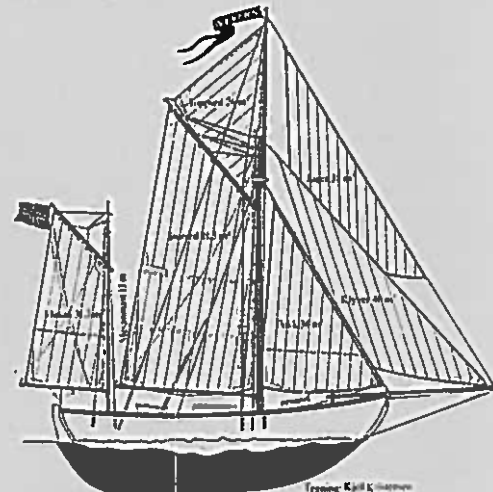
"WYVERN" INVITERT UTENLANDS IGJEN

Vårt flytende smykke "Wyvern" er
 invitert til Antwerpen i august 1993.

Antwerpen er valgt til "Eurpoas
 kulturhovedstad" neste år. I den
 forbindelse har byen lagt vekt på å
 markere sin maritime kultur og
 historie. Dagene 14.-17.august skal bli
 en kjempemessig happening i så måte,
 under tittelen "Eurpoasail 1993", for
 2 millioner besøkende.

Cutty Sark Tall Ships' Race skal
 avsluttes i Antwerpen og i tillegg har
 byen invitert et utvalg historiske
 fartøyer til å kaste glans over
 arrangementene. Blant disse er
 "Wyvern" som arrangørene med rette
 regner til "Europatoppen".

Invitasjonen er en flott oppfølging av
 det nære samarbeidet Stavanger
 Sjøfartsmuseum lenge har hatt med
 det nasjonale sjøfartsmuseet i

Antwerpen, men det følger desverre
 ingen penger med. Sammen med
 "North Sea Society" skal vi imidlertid
 gjøre det vi kan for å realisere
 seilasen.

Harald Hamre

PERSONALNYTT

Tekstilkonservator Berit Hvam gikk av
 for aldersgrensen og sluttet ved
 Stavanger Museum i mars. Samtidig
 sa også hennes medhjelper Brit
 Holgersen takk for seg. Cand.mag.
 Ingebjørg
 Reigstad er midlertidig engasert på
 kulturhistorisk avdeling.

Administrasjonsleder Jorunn Fjellså
 har permisjon i ett år fra 01.08.1992
 for å delta i ledelsen av den
 suksessrike Jærbanen. I denne
 perioden fungerer Per Dahle som
 administrativ leder og Margrete K.
 Eriksen som personalansvarlig og
 saksbehandler i administrasjonen. Vår
 nye telefonstemme tilhører Åse
 Sandvik som er engasert frem til
 1.august neste år.

Tidligere direktør og avdelingsleder
 ved Hermetikkmuseet Bjørn S. Utne
 slutter ved museet 31.12.1992. Han
 har hatt permisjon i to år og ønsker
 å fortsette med forskning og
 historieskriving på heltid. Vi ønsker
 lykke til!

John Gunnar Johnsen er fortsatt
 midlertidig tilsatt som avdelingsleder
 på Hermetikkmuseet, nå for ytterlige
 to år.

Knut Bjørnsen sluttet 01.07.1992 etter
 å ha vært håndverker på Stavanger
 Museum siden 1985. Vår tidligere
 sivilarbeider har gått over i lærernes
 og museumsvaktens rekker. I
 november ble han etterfulgt av Roar
 Eskild Jacobsen.

Ansvarlig red.:
 Harald Hamre
 Redaksjon:
 Arvid Sandal
 Layout:
 Arvid Sandal

Stavanger Museum
 Tlf.04 - 52 60 35

post-C

Stavanger Museum
 Museet 16
 N-4005 Stavanger

Avsender: